

Nr 67.

Af herr **Wiklund**, om skrifvelse till *Kungl. Maj:t* angående ändrade grunder för statsbidraget till vinterväghållningen.

Enligt gällande lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet utgår statsbidrag för underhåll af de allmänna vägarna allenast under den tid marken är bar, men däremot icke, då den är besvärad af snö och is.

Vid fjolårets riksdag väckte jag en motion (nr 52), däri jag, i syfte att bidrag till kostnaden för vinterväghållningen jämväl måtte lämnas af statsmedel, föreslog viss ökning af det under nionde hufvudtiteln äskade förslagsanslaget till vägunderhållet på landet. Hvilka åsikter man än må hysa i fråga om statens bidrag till eller rent af dess öfvertagande af vägunderhållet i dess helhet, lärer väl böra erkännas, att, om staten lämnar bidrag till vägunderhållet sommartid, konsekvensen fordrar, att liknande bidrag utgår äfven under vintertiden. Anses det vara ett statsändamål, att vägarna hållas i fargilt skick under den tid, då marken är bar — och statsbidrag, som i sådant afseende lämnas, synes otvifvelaktigt gifva detta vid handen — måste det i lika hög grad vara ett statsändamål, att vägarna äro trafikabla under den del af året, då marken är besvärad af snö och is; och följaktligen bör äfven i detta fall statsbidrag med samma fog komma i fråga.

Den kommitté, på hvilkens förslag den nuvarande väglagen är grundad, har också för sin del framhållit, att vinterväghållet till sin natur är fullkomligt likställigt med sommarvägunderhållet och att ingen anledning förefinnes att låta en grund gälla för det ena och en annan för det andra. Kommittén föreslog emellertid icke något statsbidrag för sommarvägunderhållet och hade således ingen anledning att föreslå något sådant för vinter-

väghållet. Men jag tror mig dock kunna säga, att af kommitténs betänkande framgår, att därest kommittén funnit sig böra ifrågasätta statsbidrag för sommarvägunderhållet, så hade den med all säkerhet äfven ifrågasatt dylikt bidrag för vinterväghållet.

Frågan om statsbadrag för underhåll af de allmänna vägarna äfven vintertid har varit föremål för behandling i Riksdagen vid flera föregående tillfällen. Motioner i detta syfte ha förelegat vid 1891, 1899 och 1900 års riksdagar. Men framställningarna hafva afstyrkts af vederbörande utskott, utan att något egentligt skäl därför anförts, och Riksdagen har ej funnit anledning bifalla hvad motionärerna föreslagit.

Ett liknande öde rönt äfven min vid föregående års riksdag väckta motion i ämnet, liksom en motion med samma innebörd, framlämnad af herr Rogberg i Första kammaren. Sammansatta stats- och lagutskottet, som hade motionerna under förberedande behandling, afstyrkte bifall till desamma; och Riksdagen biträdde utskottets förslag.

Jag har emellertid icke ansett mig böra låta bero vid denna utgång af saken. Det synes mig nämligen fortfarande, att öfvervägande skäl tala för ett bifall till hvad motionärerna föreslagit. Om också därigenom någon verklig utjämning af vägtungan mellan de olika väghållningsdistrikten icke skulle åstadkommas, lär det väl icke kunna förnekas, att i viss mån en lindring skulle uppstå beträffande de distrikt, där vägbördan är synnerligen tryckande. Sant är visserligen, att i några distrikt finnas stora vägkassor, till följd hvaraf ett ökad statsbidrag i den form, motionärerna ifrågasatt, där skulle kunna anses obehöfligt. Men dessa vägkassor ha i allmänhet uppstått därigenom att de väghållningsskyldige själfva samman-skjutit däri ingående belopp, hvilket åter sammanhänger med det förhållandet, att väglagen icke medgifver uttaxering allenast af hvad som åligger för det årliga vägunderhållet. Men det bevisar alls icke, att icke vägbördan kan vara tung äfven i sådana distrikt, där det finnes öfverskott i vägkassan. För öfrigt komma dessa kassor säkerligen att förr eller senare tagas i anspråk för ny- eller ombyggnad af vägar och broar, och följaktligen snart vara fullt tagna i anspråk. Då det måste anses rättvist, att statsbidrag till vinterväghållet lämnas, bör den omständigheten, att i vissa distrikt medel måst samlas i vägkassan, ej hindra samma distrikt att få del i det blifvande statsbidraget till vinterväghållet.

Vid frågans behandling i kamrarna den 24 april 1909 uttalades från flera håll sympatier för den till grund för motionerna liggande princip. Så förklarade t. ex. utskottets ordförande, att han icke ville ställa sig afvisande mot tanken i min motion, ehuru han icke kunde vara med om

bifall till densamma, förrän nödig kontroll införts i fråga om uppskattningen af kostnaden för vinterväghållet. I detta afseende hade jag i min motion förutsatt, att såsom grund för statsbidragets beräkning skulle läggas den ersättning, som, på sätt väglagen angifver, bestämmes och utbetalas till de respektive ploglagen. Ehuru väl jag för min del fortfarande anser, att med användande af denna beräkningsgrund nödig kontroll ej kommer att saknas, då det ju är Konungens befallningshafvande, som i händelse af tvist fastställer ersättningsbeloppet och besvär öfver Konungens befallningshafvandes beslut i dessa fall kan i vanlig ordning anföras, torde dock äfven en annan beräkningsgrund i förevarande afseende kunna tillämpas. Intet hinder synes mig nämligen möta i fråga om uppskattandet af den årliga kostnaden för vinterväghållet på samma sätt, som för närvarande sker beträffande sommarvägunderhållet. Den grund, efter hvilken statsbidraget sålunda skulle utgå, skulle i så fall blifva alldeles densamma, vare sig det gäller sommar- eller vinterväghållningen. Och då ordföranden i uppskattningsnämnderna numera utses af Konungens befallningshafvande, en för hvarje län eller landstingsområde, samt då en ledamot i hvarje nämnd likaledes utses af Konungens befallningshafvande, lärer väl erforderlig kontroll vinnas och all fruktan för oskäligen uppskattning af kostnaden för vinterväghållet således blifva öfverflödig.

Slutligen anser jag mig böra framhålla, att denna fråga icke har betydelse endast för de norrländska länen. Den statistik angående kostnaden för vägunderhållet, som upprättats af kammarkollegium med ledning af inkomna uppgifter från vägstyrelserna, ger tydligen vid handen, att vinterväghållningen i flera af länen i södra och mellersta Sverige betingade en kostnad, som motsvarade eller endast oväsentligt understeg samma kostnad i de norrländska länen. Men gifvet är, att, då vägnätet i de nordliga länen ännu nått en jämförelsevis ringa utveckling samt väghållningsdistrikten i många fall där torde vara mindre bärkraftiga, kostnaden för vinterväghållet, som det oaktadt ställer sig lika som i vissa län i södra och mellersta delarne af landet, skall verka än mera betungande i de norrländska länen.

På grund af hvad nu anförts, kunde anledning förefinnas att förnya den framställning i ärendet, som af mig gjordes vid sistlidet års riksdag. Men då bifall till en dylik framställning förutsätter vissa ändringar i lagen om väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 och det lämpligen torde böra anföras åt Kungl. Maj:t att närmare utreda denna fråga äfvensom uppgöra de förslag, som därpå kunna föranledas, anser jag mig nu endast böra hemställa,

att Riksdagen ville besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t efter verkställd utredning för Riksdagen framlägga förslag dels därom, att statsbidrag till vinterväghållet må utgå efter samma grund som statsbidraget till sommarväg-
underhållet, dels ock till de ändringar i gällande väglag, hvilka till följd af statsbidragets utgående må anses erforderliga

Stockholm den 27 januari 1910.

Ad. Wiklund.

Nr 68.

Af herr **Ström** i Transtrand **m. fl.**, om kostnadsfri utstämpling af till försäljning afsedt virke inom skyddsskogsområde.

I lagen af den 24 juli 1903 angående skyddsskogar heter det i 1 §, »att annan afverkning än till husbehof må äga rum endast efter utsyning, som på statens bekostnad af skogsstatens tjänstemän verkställas». Denna bestämmelse har hittills tolkats så, att ersättningen till jägmästaren skall utgå af statsmedel,* men jordägaren själf vidkännas kostnaden för nödig handtlangning. Denna kostnad blir i de flesta fall ganska kännbar för jordägaren, enär flere man måste biträda vid förrättningen, som annars skulle taga jägmästarens tid alltför länge i anspråk. Lagbestämelsen i detta fall har emellertid tolkats så, att utsyning visserligen skall vara för jordägaren afgiftsfri, men icke utstämpling af träden. Oss synes emellertid utsyning icke kunna göras på annat sätt än medelst de särskilda trädens utmärkande, d. v. s. stämplande; ty på annat sätt förfaret, blefve det omöjligt att efteråt kontrollera afverkningen, såsom omfattande endast tillåtna träd. Tolkningen af § 1 att sålunda skilja mellan utsyning och utstämpling synes därför oriktig och jordägaren alltså vara berättigad erhålla kostnadsfri utstämpling af de träd, som han på sitt inom skyddsskogar belägna skifte äger att för afsalu uttaga.